

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1940.

Första kammaren.

Nr 2.

Fredagen den 12 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Företogs val av fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Björnsson	.....	med 84 röster,
» Friggeråker	.....	» 84 » ,
» Ström, Fredrik,	.....	» 84 » ,
» Velandér	.....	» 84 » .

Anställdes val av fyra ledamöter för att delta i talmansöverläggningarna; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Bärg, Johan,	.....	med 77 röster,
» Johansson, Johan Bernhard,	.....	» 77 » ,
» Larsson, Sam,	.....	» 77 » ,
» Tjällgren	.....	» 77 » .

Herr statsrådet *Pehrsson-Bramstorp* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 6, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;

nr 7, angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.;

nr 8, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att biträda ackordsuppgörelser i fråga om kronans fordringar för försålda kronoegendomar; och

nr 11, angående avlöningsförmåner till viss lärarpersonal vid lantbruks- och lantmannaskolor under tjänstledighet för militärtjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap m. m.

Företogs val av två ledamöter att hava inseende över riksdagens kansli; och befunnos efter valförrättningens slut därtill hava blivit utsedda:

herr Björkman, Gustaf Adolf,	.....	med 66 röster,
» Wahlmark	.....	» 66 » .

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts nästlidna dag på rikssalen överlämnade berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts under gårdagen på rikssalen överlämnade propositioner nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1940/41, nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40, och nr 3, angående förskottsstat för försvarsväsendet m. m., blevo dessa propositioner på begäran bordlagda.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens år 1939 församlade revisorers berättelse om verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1938—30 juni 1939.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1939 församlade revisorers berättelse angående riksbanken.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1939 församlade revisorers berättelse om verkställd granskning av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning för tiden 1 juli 1938—30 juni 1939 m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott militieombudsmannens vid innevarande riksmöte avgivna ämbetsberättelse.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 6—8 och 11 blevo desamma på begäran bordlagda.

Ordet lämnades på begäran till herr **förste vice talmannen**, som anförde: Herr talman! Jag ber att få hemställa, att kammaren måtte besluta, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1, 2 och 3 sättas sist på föredragningslistan för måndagens sammanträde.

Denna hemställan bifölls.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 2.25 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Måndagen den 15 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr *Ahlkvist* anmälde, att han infunnit sig vid riksdagen.

Herr **talmannen** yttrade: Innan de nu förestående valen företagas, ber jag att för kammaren få uppläsa första paragrafen i Kungl. Maj:ts stadga om val till riksdagens utskott den 26 maj 1909:

»Val av ledamöter i utskott skall förrättas med valsedlar, å vilka före namnen utsatts partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av riksdagsmän eller för viss meningsriktning), men vilka i övrigt äro omärkta.

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra.

Valsedlarna skola för att bliva gällande vara enkla, slutna, hoprullade och fria från överstrykningar. Sedel må ej upptaga flera, men väl färre namn än det antal personer valet avser. Där något namn å sedeln är tvetydigt, gälle den dock för övriga namn.»

Företogs val av åtta ledamöter i utrikesutskottet. Därvid avlämnades 98 godkända valsedlar, alla med partibeteckningen »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Sandler,
» Johansson, Johan Bernhard,
» Åkerberg,
» Undén,
» Gränebo,
» Ewerlöf,
» Bäck, Johan,
» Larsson, Sam.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

På framställning av herr talmannen beslöts att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om kammarens val av ledamöter och suppleanter i utrikesutskottet samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till den skrivelse i ämnet, som borde till Konungen avlåtas.

Anställdes val av tio ledamöter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 77 godkända valsedlar, alla med partibeteckningen »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Strömberg,
» Björkman, Gustaf Adolf,
» Karlsson, Oscar Gottfrid,

herr Sandegård,
» Andersson, Per,
» Herlitz,
» Källman,
» Björck,
» Thulin,
» Bodin, Karl.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av tolv ledamöter i statsutskottet. Därvid avlämnades 65 godkända valsedlar, alla med partibeteckningen »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Nilsson, Johan, i Malmö,
» Johansson, Johan Bernhard,
» Olsson, Oscar,
» Asplund,
» Gustafsson, Per,
» Nilsson, Bernhard,
» Bergström,
» Andersson, Elof,
» Pauli,
» Andrén,
» Ström, Torsten,
» Heiding.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av tio ledamöter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 65 godkända valsedlar, alla med partibeteckningen »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Bärg, Johan,
friherre Lagerfelt,
herr Larsson, Viktor,
» Wahlmark,
» Sköldén,
» Bengtsson,
» Sjödahl,
» Andersson, Elon,
» Ekman,
» Velander.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av åtta ledamöter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 55 godkända valsedlar, alla med partibeteckningen »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Åkerberg,
» Holmström,
» Berling,
» Sandén,
» Friggeråker,
» von Horn,

herr Nilsson, Theodor,
» Ohlin.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 64 godkända valsedlar, alla med partibeteckningen »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Schlyter,
» Johanson, Karl Emil,
» Wagnsson,
» Branting,
» Eskhult,
» Ewerlöf,
» Karlsson, Karl,
» Gärde.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Herr statsrådet *Domö* avlämnade

dels Kungl. Maj:ts skrivelse nr 5, om förordnande av en statsrådsledamot att utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet;

dels ock Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 9, angående beviljande av lån till aktiebolaget Kattstrupeforsen m. m.;
och

nr 10, angående anordnande av luftskyddsrum i vissa postverket tillhöriga fastigheter.

Företogs val av åtta ledamöter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 55 godkända valsedlar, alla med partibeteckningen »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Linder,
» Tamm,
» Hagman,
» Norman,
» Löfvander,
» Linnér,
» Forslund,
» Roos.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 59 godkända valsedlar, alla med partibeteckningen »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Eriksson, Carl,
» Gabrielsson,
» Granath,
» Andersson, Alfred,
» Tjällgren,
» Mannerskantz,

herr Hansson, Jacob,
» von Stockenström.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 6, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;

nr 7, angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom m. m.;

nr 8, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att biträda ackordsuppgörelser i fråga om kronans fordringar för försälda kronoegendomar; samt

nr 11, angående avlöningsförmåner till viss lärarpersonal vid lantbruks- och lantmannaskolor under tjänstledighet för militärtjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap m. m.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts skrivelse nr 5, med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet Thorwald Erik Natanael Bergquist att under innevarande lagtima riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet;

och skulle underrättelse om denna skrivelser innehåll genom utdrag av protokollet meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som hava in-seende över riksdagens kansli.

Föredrogos och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 9 och 10.

Herr *Herlitz* väckte en motion, nr 1, om ändrad ordning för genomförande av beslut om grundlagsändring.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talman-
nen i riksdagens första kammare och de kammarens
ledamöter, som blivit utsedda att jämte herr talman-
nen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning,
den 12 januari 1940.

Till en början beslöto herrar deputerade beträffande kanslitjänstemännen, att de skulle utgöras av en notarie, tre förste stenografer, tolv stenografer, en förste kanslist, en kanslist tillika registrator och fyra kanslister.

Herrar deputerade, som vidare beslöto att med tillsättningen av en steno-
grafbefattning skulle tills vidare anstå, antogo till

notarie (stomnotarie):

Wistrand, L., sekreterare hos arbetsdomstolen;

förste stenografer:

Widegren, P., f. d. förste assistent hos generalpoststyrelsen,
Elfner, E., och
Lundman, A.;

stenografer:

Melander, C. G., juris doktor,
Torbiörn, G.,
Carlson, T., banktjänsteman,
Holmberg, N., redaktör,
Belin, D., sekreterare i Sveriges allmänna exportförening,
Hedelius, E., föredragande i regeringsrätten,
Stäckig, S., redaktör,
Ekman, E., redaktör,
Hähnel, F.,
Julin, G., och
Eriksson, A., fil. kand.;

förste kanslist:

Carlén, E., kammarskrivare i tullverket;

kanslist tillika registrator:

Myrberg, I., kansliråd; samt

kanslister:

Stenwall, W., förste assistent hos generalpoststyrelsen,
von Krusenstjerna, G., amanuens i ecklesiastikdepartementet,
Vide, T., och
Strömqvist, Anna, fröken.

Herrar deputerade biföllo en av kanslisten Vide gjord ansökning om tjänstledighet tills vidare från hans kanslistbefattning för fullgörande av honom åliggande militär tjänstgöring; och skulle herr talmannen jämlikt § 16 i ordningsstadgan för kammaren meddela de särskilda föreskrifter, som i anledning därav kunde finnas nödiga för arbetet inom kammarens kansli.

Det skulle antecknas, att Carlén och Myrberg redan den 8 samt Wistrand, Widegren, Elfner, von Krusenstjerna och Strömqvist den 10 innevarande januari på särskild anmodan inträtt i tjänstgöring hos kammaren.

Beträffande därefter vaktbetjäningen beslöto herrar deputerade, att en förste vaktmästare och nio vaktmästare skulle anställas hos kammaren, dock att med tillsättningen av en vaktmästarbefattning skulle tills vidare anstå; och antogs därefter till förste vaktmästare C. Jensen och till vaktmästare S. Nilsson, G. Tillman, H. Eriksson, J. Ericsson, K. Swenson, B. Karlsson, C. G. Kjellberg och B. Eklöf.

Herrar deputerade beviljade förste vaktmästaren Jensen begärd tjänstledighet tills vidare från förste vaktmästarbefattningen för fullgörande av militär tjänstgöring samt förordnade vaktmästaren Tillman att, intill dess Jensen återinträdde i tjänstgöring, uppehålla förste vaktmästarbefattningen. Till vikarie för Tillman såsom vaktmästare under ifrågavarande tid antogs J. Söderlund.

Åt Nilsson uppdrogs att ombestyrta utdelning av postförsändelser till kammarens ledamöter m. m.

Här skulle anmärkas, att samtliga vaktmästare utom Söderlund redan den 10 denna månad börjat tjänstgöra hos kammaren.

Det skulle åligga den sålunda antagna personalen att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

År och dag som ovan.

In fidem
G. H. Berggren.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! Jag ber att få hemställa, att kammaren måtte besluta, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1, 2 och 3 måtte sättas sist bland ärendena på morgondagens föredragningslista.

Denna hemställan bifölls.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12.02 på dagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 16 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 10 och den 11 innevarande månad.

Företogs val av åtta suppleanter i utrikesutskottet. Därvid avlämnades 83 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Björnsson,
» Wistrand,
» Lindström,
» Pauli,
» Tjällgren,
» André, n,
» Ekman,
» von Stockenström.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av fjorton suppleanter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 76 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Ström, Fredrik,
» Hagström,
» Johanson, Karl August,
» Andersson, Nils,
» Persson,
» Öman,
» Andersson, Anders,
» Näslund,
» Härdin,
» Caap,
» Söderkvist,
» Andersson, Albert,
» Albertsson,
» Sylwan.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av aderton suppleanter i statsutskottet. Därvid avlämnades 61 godkända valsedlar, alla med partibeteckningen »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Lindström,
» Carlström,

herr Larsson, Sven,
» Magnusson, Karl,
» von Heland,
» Sundberg,
» Bäcklund,
» Bäckström,
» Andersson, Karl,
» Nisser,
» Boman,

friherre De Geer,

herr Anderson, Iwar,
» Ekströmer,
» Sandorf,
» Bergman,
» Gränebo,
» Ohlin.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av tretton suppleanter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 64 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Björnsson,
» Björkman, Gustaf,
» Berg, Robert,
» Heüman,
» Egnell,
» Sylwan,
» Ericsson, Herman,
» Roos,
» Franzon,
» Nordenson,
» Witzell,
» Aronsson,
» Bondeson.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av åtta suppleanter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 74 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Sundvik,
» Öman,
» Leander,
» Lindbärg,
» Bodin, Gunnar,
» Andersson, Emil,
» Albertsson,
» Lindblom.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av tio suppleanter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 64 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

- herr Olsson, Karl Johan,
- » Caap,
- » Magnusson, Theodor,
- » Brandt,
- » Andersson, Verner,
- » Sandorf,
- » Ahlkvist,
- » Petersson, Knut,
- » Lindblom,
- » Svensson, Anton.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av tolv suppleanter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 60 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

- herr Västberg,
- » Nordborg,
- » Lindhagen,
- » Carlsson, Olof,
- » Gustavson, John,
- » Wistrand,
- » Sten,
- » Näslund,
- » Strand,
- » Ekströmer,
- » Elowsson, Nils,
- » Holstenson.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av åtta suppleanter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 47 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

- herr Anderberg,
- friherre Beck-Friis,
- herr Dahlström,
- » Svedberg,
- » Nilsson, Bror,
- » Bondeson,
- » Hansson, Sven,
- » Karlsson, Gottfrid.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 9, angående beviljande av lån till aktiebolaget Kattstrupeforsen m. m.;
och
nr 10, angående anordnande av luftskyddsrum i vissa postverket tillhöriga fastigheter.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet en av herr *Herlitz* väckt motion, nr 1, om ändrad ordning för genomförande av beslut om grundlagsändring.

Anmälades och bordlades kanslideputerades memorial nr 1, angående antagande av tjänstemän i riksdagens kansli.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.56 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.
